

GS 14-01
generale synode november 2014

KERK NAAR 2025

Waarom het thema 'kerk naar 2025'

Tot nu toe zijn in onze kerk twee visienota's gepresenteerd: *Leren leven van de verwondering* (2005) en *De hartslag van het leven* (2011). Als moderamen zijn we voornemens de weg in te slaan van het thema 'kerk naar 2025' en niet op dit moment een nieuwe visienota voor te bereiden. Daar zijn een aantal redenen voor. In de eerste plaats menen we dat de thema's van *Hartslag van het leven* weinig van hun actualiteit hebben verloren en langer mee kunnen, en dat onderdelen van die thema's zelfs nog maar net aan het doorwerken zijn. In de tweede plaats is er reden om wat verder vooruit te kijken dan een beleidsperiode van 4 jaar. We mogen met vertrouwen naar de toekomst kijken, in het geloof in God, 'Hij stuurt het schip der kerk, dat naar de morgen vaart'. Tegelijk moeten we onze ogen niet sluiten voor de uitdagingen die op ons afkomen. De uitdaging om kerk te zijn in naam van Christus, als geloofwaardige getuige van het evangelie. Maar ook de uitdaging om de inrichting van onze kerk 'lichter' te maken, meer betrokken op de essentie van geloof en kerk-zijn. Ten slotte is er de uitdaging van een passende dienstverlening die vanuit de Dienstenorganisatie wordt gegeven, die ook realistisch is, gezien de krimp van de middelen.

De inhoud gaat voorop

Wanneer we ons bezighouden met de kerk op weg naar 2025 zullen we ons moeten realiseren dat de kerk niet een project van ons is. De kerk is van de Heer. Van ons wordt gevraagd oog te hebben voor de weg die de Geest met ons gaat. Als wij nadenken over de kerk op weg naar 2025 gaat het niet om het leggen van een organisatorische puzzel. Het gaat om de inhoud: kerk als geloofsgemeenschap in Jezus' naam.

Wij zijn er zelfs van overtuigd dat het daar steeds meer om zal gaan. Wat is kerk? Wat doen we wanneer we samenkomen? Waar geloven we in en hoe geven we daar gestalte aan? In zekere zin gaat het om een beweging *back to basics*. In de visienota *De Hartslag van het leven* zijn daar duidelijke accenten in gezegd. De kerk is een geloofsgemeenschap, die in verschillende vormen verschijnt, maar waarvan het verbindende element is: mensen bijeen in Jezus' naam, broeders en zusters die het evangelie werkelijk als goed nieuws beschouwen en ontvangen, dit met elkaar delen en zoeken te leven. Een kerk die voor de samenleving een vindplaats is van geloof en die daarom ook vrijmoedig getuigt van dat geloof.

Als het gaat om 'kerk naar 2025' zal het vooral hier om moeten gaan. We zijn in een transformatieproces begrepen en ons wordt gevraagd mee te werken met Geest van God. Hoe houden we de Geest niet tegen? Hoe keren we terug naar de kern van geloof en kerk, juist in een tijd van crisis en krimp?

De institutionele vorm

In een van de brieven inzake het ambt wordt gesteld: 'Veel energie gaat zitten in de organisatie. Hoe krijgen we daar in de toekomst nog de mensen voor? We zullen ons in moeten stellen op een kerk die een lichter scheepje is.' Als het gaat om de inrichting van onze kerk kunnen onze ogen niet sluiten voor een aantal stevige uitdagingen.

- Kerkleden, vooral jongeren, identificeren zich minder of helemaal niet met een georganiseerd kerkgenootschap.
- Het aantal mensen dat beschikbaar is om de organisatie in stand te houden, daalt en grenzen komen nu al in zicht.
- De procedures van colleges missen soms legitimatie, wegens tijdsduur, competentie en ingewikkeldheid.
- De institutionele vorm passen niet altijd bij de 'eisen van de tijd', waarin flexibiliteit en netwerk kernwoorden zijn.

Tegelijk kennen we de kracht van een presbyteriale-synodale kerkvorm. Deze is onlosmakelijk verbonden met de identiteit van onze Protestantse kerk, het waarborgt de inzet en betrokkenheid van velen, geeft vaak wel draagkracht aan besluiten en maakt het nemen van besluiten mogelijk.

In ieder geval zal al het institutionele in toenemende mate dienstbaar moeten zijn aan de essentie van kerk-zijn en daar drager van moeten zijn. De inzet van 'kerk naar 2025' is niet primair de verandering van de kerkorde. Eerder wordt gedacht aan een vademecum die helpt bij kerk-zijn en de wijze waarop we dat ook institutioneel zijn. Dat zal uiteraard in de loop van het traject ook consequenties voor de kerkorde hebben.

Dienstenorganisatie

Wat betreft de dienstenorganisatie zal vanaf 2016 een significante besparing noodzakelijk zijn. Quota kunnen immers niet omhoog. De dienstverlening, zoals die vanuit de D.O. (en de MUO's) wordt verricht, is dienstbaar aan de gemeenten. In toenemende mate zal vraaggericht gewerkt moeten worden en vanuit de 'afnemer' gedacht worden. Het eigenaarschap van de gemeente van de dienst van de kerk daarom nadrukkelijk mee moeten spelen. Daarbij moet wel ruimte overblijven voor vernieuwing en innovatie.

Het traject

Voor het traject 'kerk naar 2025' is een stuurgroep ingesteld. Deze bestaat uit de volgende personen:

Karin van den Broeke (preses synode)
 Arjan Plaisier (scriba synode)
 Paula van den Bosch (Hoofd HRM en projectleiding)
 Haaije Feenstra (algemeen directeur)
 Lieuwe Giethoorn (hoofd Institutionele Ondersteuning)

De voorlopige hoofdlijnen van het traject zijn als volgt:

- In september is een eerste brainstorm geweest van moderamen, bestuur D.O. en M.T.-leden van de Dienstenorganisatie. Een trendwatcher lichtte voor over de actuele trends in de samenleving. Doel was scherper in beeld te krijgen wat beoogd wordt met het traject 2025.
- In oktober heeft het moderamen, met de stuurgroep en enkele adviseurs van het moderamen, gesprekken gevoerd met jongeren, theologen, ambtsdragers en visionairs van buiten de kerk over 'kerk naar 2025'.
- Bespreking van het traject 'kerk naar 2025' in de synodevergadering van november (zie onder)
- Sessie bij gemeenten, classes en colleges
- Presenteren van de uitkomst van de sessie in de synodevergadering van april 2015 en voorleggen van een eerste schets van een vademecum
- Verdere bewustwording en bekendmaking van het traject 'kerk naar 2025', en verwerken van de respons op de zeven brieven inzake het ambt.
- Presentatie en bespreking in de generale synode van november 2015 van een vademecum en eventueel een schets van vervolgstappen in het traject en besluitvorming.

Doel

Het traject 'kerk naar 2025' wordt geïntroduceerd in de generale synode. De synode, die geroepen is om leiding te geven aan het leven en werk, is immers eigenaar ervan. Besluiten in en rond dit traject worden steeds in de generale synode genomen. In het licht van de weg van de Geest wordt gesproken over het perspectief van kerk naar 2025. Waar ervaren we de knelpunten om kerk te zijn in onze tijd in de huidige inrichting van de kerk? De resultaten van de bespreking

Wijze van bespreking

Na een plenaire introductie van het thema wordt aan de hand van een tweetal vragen in groepen verder gesproken. Deze vragen luiden:

1. Reageer op de stelling dat we als kerk (steeds) geroepen zijn om 'back to basics' te gaan, zoals hierboven is beschreven.

2. Welke knelpunten ziet u in de huidige inrichting van de kerk en waar ziet u kansen en oplossingen?

In elk van de groepen zal een van de stuurgroepleden of deelnemers van de sessies in september en oktober aanwezig zijn om aantekeningen te maken. De groep wijst zelf een gespreksleider en rapporteur aan.

Terug in de plenaire vergadering volgt een korte presentatie. De resultaten van de bespreking zijn een belangrijke input voor het vervolg van het traject zoals dat hierboven is aangegeven.

Arjan Plaisier